FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	**Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca**
1.2 Facultatea	**Facultatea de Teologie Greco-Catolică**
1.3 Departamentul	**Departamentul Blaj**
1.4 Domeniul de studii	**Teologie**
1.5 Ciclul de studii	**Licenţă**
1.6 Programul de studiu / Calificarea	**Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licenţiat în teologie**

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				**KLR0021 Cristologie şi soteriologie**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				**Pr. dr. Zaharie PINTEA**			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				**Pr. dr. Zaharie PINTEA**			
2.4 Anul de studiu	**I**	2.5 Semestrul	**II**	2.6. Tipul de evaluare	**E**	2.7 Regimul disciplinei	**DS**

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	**4**	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	**2**
3.4 Total ore din planul de învăţământ	**56**	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	**28**
Distribuţia fondului de timp:					**ore**
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					**36**
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					**22**
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri					**28**
Tutoriat					**3**
Examinări					**5**
Alte activităţi:					

3.7 Total ore studiu individual	**94**
3.8 Total ore pe semestru	**150**
3.9 Numărul de credite	**6**

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezenţa la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezenţa şi intervenţiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea şi susţinerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să-şi însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice Cristologiei şi soteriologiei; • Să folosească metoda istorico-critică, integrată într-o metodologie teologică; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să cunoască evoluţia cristologiei catolice în istorie; • Să înţeleagă legătura dintre Cristologie şi celelalte discipline teologice; • Să înţeleagă valoarea soteriologică actuală a vieţii şi a lucrării lui Isus Hristos.
Competenţe transversale	• Să poată integra competenţele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii; • Să poată dialoga cu ştiinţele contemporane, în mod deosebit cu istoria, filologia, psihologia şi sociologia, pe tema Isus Hristos. • Să poată compara modele cristologice catolice cu celelalte modele cristologice creştine (ortodoxe, calvine şi evanghelice) şi să cunoască percepţia lui Isus Hristos în ebraism, islam, hinduism şi budism.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cursul de cristologie - soteriologie are finalitatea de a oferi studentului elementele fundamentale ale dogmei hristologice. Înţelegerea importanţei lucrării mântuitoare a lui Isus Hristos depinde în mod necesar de cunoaşterea ontologiei Sale, de faptul că El este Dumnezeu adevărat şi om adevărat.
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea principiilor, mijloacelor, metodelor şi limbajului specifice Cristologiei şi soteriologiei; • Dezvoltarea unei reflecţii critice şi constructive în interiorul domeniului; • Cursul debutează prin prezentarea figurii lui Isus Hristos în islam, budism, hinduism, mozaism şi în filosofia modernă şi contemporană, continuând apoi cu o succintă abordare a cristologiei ortodoxe şi a principalelor cristologii protestante. Hristologia catolică este prezentată printr-un demers teologic care include exegeza biblică, studiul sinoadelor ecumenice şi a Magisterului catolic şi analizarea modelelor cristologice contemporane.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Observaţii. Bibliografie**
CURS 1. INTRODUCERE: Obiectul, scopul, metoda şi importanţa cristologiei. Isus Hristos, centrul credinţei creştine. **MĂRTURII ISTORICE ALE EXISTENŢEI LUI ISUS** Mărturii necreştine ale existenţei lui Isus: a). Mărturii iudaice. b). Mărturii păgâne. Mărturii creştine: a). Cărţile Noului Testament. b). Cărţile apocrife.	Prelegere / expunere, prezentare, explicaţii, exemplificări.	**Bibliografie:** Mărtincă Isidor, 2000, pp. 16-27; Miclea Ioan, 1995, pp. 11-41.
CURS 2. CRISTOLOGIA "DIN AFARĂ" Isus Hristos în religiile necreştine (hinduism, budism, islam, iudaism). Isus Hristos în filozofie: repere fundamentale. Isus Hristos în marxism: a). Interpretarea mitologică şi istorică. b). Interpretarea neo-marxistă. c). Interpretarea creştino-marxistă. Ştiinţele psihologice şi figura lui Isus.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Amato Angelo, 1999, pp. 13-34.
CURS 3. **CRISTOLOGIA "DIN INTERIOR":** Cristologia catolică; Modelul "slavei" în cristologia ortodoxă; Modelul "crucii" în cristologia luterană; Cristologia lui Oskar Culmann; Cristologia lui Wolfhart Pannenberg; Cristologia lui Jurgen Moltmann; Cristologia lui Rudolf Bultmann; Cristologia lui Karl Barth; **ISUS DIN ISTORIE ŞI HRISTOS DIN CREDINŢĂ:** a).Istoria lui Isus. b).Continuitate personală.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Amato Angelo, 1999, pp. 45-50; Ferenţ Eduard, 1998, pp. 3-85.
CURS 4. **CRISTOLOGIA VECHIULUI TESTAMENT** Mijlocitorul regal: a). Profeţia lui Natan: 2Sam7,8-16. b). Psalmii regali. c). Emanuel: Is. 7,10-17; 9,1-6; 11,1-9	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Ferenţ Eduard, 1998, pp. 107-168.

Mijlocitorul sacerdotal(Dt. 33, 8-11). Mijlocitorul profetic: a). Profetul mozaic. b). Robul lui Iahve (Is. 40-45). Mijlocitorul ceresc: a). Îngerul Domnului. b). Înţelepciunea lui Iahve. c). Fiul Omului (Dan. 7,13-14).		
CURS 5. EVENIMENTUL HRISTOS ÎN NOUL TESTAMENT (I): Propovăduirea şi atitudinea lui Isus. Minunile lui Isus: istoricitatea şi semnificaţia lor. Titlurile lui Isus: Mesia, iul Omului, Fiul lui Dumnezeu. Kerigma apostolică. Liturgia.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Ratzinger Joseph, 2007, pp. 333-406; Lavatori Renzo, 2008, pp. 120-158; Amato Angelo, 1999, pp. 179-185; Ferenţ Eduard, 1998, pp. 169-188.
CURS 6. EVENIMENTUL HRISTOS ÎN NOUL TESTAMENT (II): Cristologia Evangheliilor sinoptice. Cristologia dezvoltată de Sf. Pavel (Filip. 2,6-11; Col. 1,15-20) şi de Sf. Ioan (Ioan 1,1-18).	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Ferenţ Eduard, 1998, pp. 189-238; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 296-354.
CURS 7. INTRODUCERE ÎN CRISTOLOGIA ISTORICĂ: De la Scriptură la Părinţi. Cristologia patristică. Ereziile cristologice din primele secole. **NICEEA I (325)**: AFIRMAREA DUMNEZEIRII LUI HRISTOS: Erezia ariană. Conciliul de la Niceea; Simbolul credinţei. **CONSTANTINOPOL I (381):** SE AFIRMĂ ÎNTREGIMEA UMANITĂŢII LUI HRISTOS. Controversa apolinaristă. Conciliul de la Constantinopol şi Simbolul credinţei.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Lavatori Renzo, 2008, pp. 296-299; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 358-397.
CURS 8. EFES (431): AFIRMAREA UNITĂŢII ÎN HRISTOS: Controversa nestoriană. Semnificaţia cristologică şi mariologică a Conciliului din Efes. **CALCEDON (451):** AFIRMAREA UNITĂŢII ŞI A DISTINCŢIEI CELOR DOUĂ FIRI ÎN HRISTOS: Criza monofizită. "Tomus ad Flavianum"-Papa Leon I. Definiţia de la Calcedon.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Lavatori Renzo, 2008, pp. 297-303; Mărtincă Isidor, 2000, pp. 398-412.
CURS 9. CONSTANTINOPOL II: O REINTERPRETARE A CONCILIULUI DE LA CALCEDON. **CONSTANTINOPOL III (680-681):** AFIRMAREA VOINŢEI UMANE A LUI ISUS HRISTOS: Monotelismul bizantin. Doctrina Sf. Maxim Mărturisitorul. Conciliul Lateran din 649. Definiţia de la Constantinopol III. **NICEEA II (787):** APĂRAREA ICOANELOR CA AFIRMARE A REALISMULUI ÎNTRUPĂRII: Controversa imaginilor. Prima criză iconoclastă. Sf. Ioan Damaschinul. Conc. Ecum. de la Niceea II şi victoria ortodoxiei.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Amato Angelo, 1999, pp. 311-361; Meyendorf John, 1997, pp. 185-208.
CURS 10. MISTERUL ÎNTRUPĂRII DOMNULUI ISUS HRISTOS: Convenienţa şi scopul întrupării. Gratuitatea întrupării. Modalitatea unirii Cuvântului cu firea omenească: a). Evenimentul întrupării. b). Uniunea ipostatică. Indisolubilitatea ei. c). Permanenţa întrupării. Persoana divină a Fiului lui Dumnezeu. Firea umană asumată de Fiul lui Dumnezeu.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Lavatori Renzo, 2008, pp. 331-336.
CURS 11. SFINŢENIA ŞI HARUL LUI HRISTOS: Sfinţenia lui Isus Hristos. Harul uniunii ipostatice. Harul individual al lui Isus Hristos. **ŞTIINŢA UMANĂ A LUI ISUS HRISTOS**: Ştiinţa intuitivă. Ştiinţa infuză. Ştiinţa dobândită. **IMPECABILITATEA LUI HRISTOS**: Absenţa păcatului în Hristos. Hristos este intrinsec impecabil. **CONŞTIINŢA LUI HRISTOS**: Conştiinţa filială a lui Isus. Coştiinţa mesianică a lui Isus. Subiectul conştiinţei umane a lui Isus.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Lavatori Renzo, 2008, pp. 336-353; Ferenţ Eduard, 1998, pp. 431-500.
CURS 12. *MISTERUL MÂNTUITOR AL ÎNTRUPĂRII:* ***Întreita funcţiune a lui Hristos: Cap, Mijlocitor şi preot. Isus Hristos ca profet. Hristos, Noul Adam. Întruparea şi misterul Pascal.***	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:**Calamus Modarelli, 2005, pp. 5-68.
CURS 13. *IMPORTANŢA MÂNTUITOARE A VIEŢII LUI ISUS HRISTOS, ÎN MOD DEOSEBIT A MISTERULUI SĂU PASCAL:* ***naştere, ducerea la Templu, Botez, viaţa în Nazaret, Schimbarea la Faţă, Misterul Pascal, Înălţarea la ceruri.***	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Calamus Modarelli, 2005, pp. 69-214.

CURS 14. ISUS HRISTOS, MÂNTUITORUL UNIC, ABSOLUT ŞI DEFINITIV: SOTERIOLOGIA CRISTOLOGICĂ TRADIŢIONALĂ: Extra Ecclesiam non est salus; Trecerea de la ecleziocentrism la cristocentrism. **NOILE INTERPRETĂRI ALE EVENIMENTULUI CRISTOS:** Modelul normativ; Modelul pluralist sau convergent; Modelul facultativ. **POZIŢIA MAGISTERULUI BISERICII CATOLICE:** Modelul constitutiv; Isus Cristos este unicul mântuitor al omenirii; *Semina Verbi*; Specificitatea unică a persoanei lui Cristos; Voinţa mântuitoare universală a Tatălui; Lucrarea universală a Spiritului Sfânt.	Prelegere, exemplificări	**Bibliografie:** Congregaţia pentru Doctrina Credinţei, *Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”*, pp. 3-31; Barta Cristian, 2000, pp. 175-191.

Bibliografie

Amato Angelo, *Gesu il Signore. Saggio di cristologia*, ediţia a V-a, Ed. Dehoniane, Bologna 1999.

Barta Cristian, *Hristos, Mântuitorul unic şi universal*, în *Cultura creştină*, an. IV, nr. 1, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000, pp. 175-191.

Calamus Modarelli, *Eu sunt Învierea şi Viaţa. Isus Hristos – Fiul Omului şi Fiul lui Dumnezeu – Mântuitorul*, Ed. Galaxia Gutemberg, Târgu Lăpuş, 2005.

Conciliorum Oecumenicorum Decreta, sub îngrijirea Institutului de Stiinţe religioase, Ed. Dehoniane, Bologna, 1996.

Congregaţia pentru Doctrina Credinţei, *Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”*, Presa Bună, Iaşi, 2000.

Denzinger Heinrich, *Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*, sub îngrijirea lui Peter Hunermann, Ed. Dehoniane, Bologna, 1996.

Ferenţ Eduard, *Cristologia*, Ed. Sapientia, Iaşi, 2004.

Lavatori Renzo, *Unul-Născut din Tatăl*, trad. de Alexandru Buzalic, Ed. Galaxia Gutemberg, Tg. Lăpuş, 2008.

Mărtincă Isidor, *Isus din Nazaret, Fiul lui Dumnezeu*, Ed. Gramar, Bucureşti, 2000.

Ratzinger Joseph, *Isus din Nazareth*, Ed. ARCB, București, 2013.

Ratzinger Joseph, *Introducere în creştinism: prelegeri despre Crezul Apostolic*, trad. Mihăiţă Blaj, Ed. Sapientia, Iaşi, 2004.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	**Observaţii. Bibliografie**
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfăşurare şi a metodologiei seminarului de *Cristologie şi soteriologie*. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicaţii, dezbateri.	Studentul se documentează şi lucrează independent
S. 2: Credinţa şi urmarea lui Isus Hristos.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Ratzinger Joseph, 2007, pp. 203-218.
S. 3. Etapele cercetării istorice cu privire la Isus Hristos.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** sinteză pregătită de Cristian Barta.
S. 4: Continuitatea dintre propovăduirea lui Isus şi propovăduirea apostolilor.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Ratzinger Joseph, 2007, pp. 333-406.
S. 5: Principalele elemente ale cristologiei Părinţilor Apostolici.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** *Scrierile Părinţilor Apostolici*, 1995.
S. 6. Principalele elemente ale cristologiei apologeţilor de limbă greacă.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** *Apologeţi de limbă greacă*, 1997.
S. 7: Cristologia Sfântului Atanasie cel Mare.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Atanasie cel Mare, *Scrieri. Partea I*, pp. 87-156.
S. 8: Cristologia Sfântului Chiril al Alexandriei.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Chiril al Alexandriei, 1994; Meyendorf John, *Hristos în gândirea creştină răsăriteană*, pp. 9-48.
S. 9: Cristologie şi teologia icoanei la Sfântul Ioan Damaschinul.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Meyendorf John, 1997, pp. 185-208; Damaschin Ioan, 2001, pp. 82-95, 96-134.
S. 10: Soteriologia Sfântului Anselm.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Anselm de Canterbury, 1997.
S. 11: Soteriologia susţinută de Scrisoarea Apostolică *Dominus Iesus*.	Prezentare şi	**Bibliografie: :**

	dezbateri	Congregaţia pentru Doctrina Credinţei, *Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”*.
S. 12: A avut Isus Hristos viziunea beatifică?	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Barta Cristian, 2008.
S. 13: Sfinţenia şi libertatea lui Hristos.	Prezentare şi dezbateri	**Bibliografie:** Lavatori Renzo, 2008, pp. 336-353.
S. 14: Concluzii, rezumat, evaluarea seminarului		

Bibliografie

Anselm de Canterbury, *De ce s-a făcut Dumnezeu om*, trad. de E. Grosu, Ed. Polirom, Iaşi, 1997.

Apologeţi de limbă greacă, trad. de T. Bodogae, O. Căciulă şi D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1997.

Atanasie cel Mare, *Scrieri. Partea I*, trad. de D. Stăniloae, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1987.

Barta Cristian, *Epistemologie Teologică*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2008.

Chiril al Alexandriei, *Scrieri. Partea a III-a*, trad. de D. Stăniloae, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1994.

Congregaţia pentru Doctrina Credinţei, *Scrisoarea Apostolică „Dominus Iesus”*, Presa Bună, Iaşi, 2000.

Damaschin Ioan, *Dogmatica*, trad., intr. şi note de D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 2001.

Meyendorf John, *Hristos în gândirea creştină răsăriteană*, trad. de Nicolai Buga, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1997.

Ratzinger Joseph, *Isus din Nazareth*, Ed. ARCB, Bucureşti, 2013.

Scrierile Părinţilor Apostolici, trad. de D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii ortodoxe Române, Bucureşti, 1995.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însuşirea conţinuturilor	Examen scris final	60 %
	Subiectele pentru examen vor fi alese din cadrul tematicii prezentate la curs.	Examenul scris va dura 2 ore.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri.	Evaluarea participării active la dezbateri.	10 %
	Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea lucrării scrise	30%
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obţinerea notei de trecere la examenul scris final de la sfârşit de semestru.	Prezentarea la examenul final este condiţionată de întocmirea lucrării de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar şi de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (crisbarta@yahoo.com).	

10.6 Standard minim de performanţă

- Însuşirea materialului de învăţat.
- Probarea dezvoltării competenţelor specifice acumulate (profesionale, transversale).
- Finalizarea lucrării de seminar.
- Obţinerea a minimum nota 5 (atât la evaluare examenului scris, cât şi la evalurea seminarului)

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

25.09.2018

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2018